

Keskeisten alueiden osayleiskaava, rakennemallit

Kaupunkikehityslautakunta 06.09.2022 § 146

KaKeL 22.3.2022 § 51

Valmistelu ja lisätiedot:
yleiskaavapäällikkö Maija-Riitta Kontio, maija-riitta.kontio@porvoo.fi

Porvoon keskeisten kaupunkialueiden osayleiskaava on tekeillä. Osayleiskaavassa ratkaistaan, miten keskeisten kaupunkialueiden maankäyttöä kehitetään seuraavan 30 vuoden aikana. Unelmien Porvoo 2030 -kaupunkistrategia viitoittaa Porvoon kehittämissuuntaa ja ohjaa vahvasti osayleiskaavan uudistamista ja näkemystä tulevasta kaupungista. Kaupunkistrategiaa päivitetään parhaillaan.

Keskeisten kaupunkialueiden osayleiskaava kattaa Porvoon kaupunkimaisesti rakennetun alueen sekä sen ympärillä olevan kehysalueen. Suunnittelualan maapinta-ala on noin 129 km² ja vesipinta-ala 6 km². Alueella asuu lähes 40000 asukasta, joka on noin 78 % koko Porvoon väestöstä. Vaikka keskeisten kaupunkialueiden osayleiskaava kattaa vain osan Porvoon kaupungin alueesta, osayleiskaavatyö vaikuttaa koko Porvoon kehitykseen ja kaikkien porvoolaisten arkeen pitkällä tähtäimellä.

Uusi osayleiskaava korvaa Porvoon keskeisten alueiden osayleiskaavan, joka on hyväksytty valtuustossa vuonna 2004. Uuden osayleiskaavan suunnittelualuetta on jonkin verran laajennettu lännessä sekä pohjoisessa verrattuna vuoden 2004 osayleiskaavaan. Osalla laajennettua aluetta on voimassa kylien- ja haja-asutusalueiden osayleiskaava vuodelta 1996 (oikeusvaikutukseton), ja uusi osayleiskaava korvaa näiltä osin myös kylien- ja haja-asutusalueiden osayleiskaavan. Uusi osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena.

Osayleiskaavan laadinta on monivaiheinen suunnittelu-, vuorovaikutus- ja päätöksentekoprosessi, jolle maankäyttö- ja rakennuslaki antaa yleiset puitteet. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (julkaistu 3.5.2021) esitetään suunnitelma kaavan laatimisessa noudatettavista osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä kaavatyön eri vaiheissa sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa voidaan tarvittaessa täsmentää ja täydentää työn aikana.

Osayleiskaavan suunnittelutyö alkoi kuntalaisten omilla suunnitelmilla kesän kynnyksellä 2021. Unelmien Porvoo 2050 – kyselyssä Porvoon asukkaita pyydettiin kertomaan näkemyksiään kaupungin kehittämisestä. Samalla he pääsivät esittämään oman näkemyksensä Porvoon kaupunkiympäristöstä ja -rakenteesta vuonna 2050. Kaiken kaikkiaan kyselyn täytti kokonaan tai osittain 733 porvoolaista.

Porvoolaiset haluavat kaupungin kasvavan 60000–70000 asukkaan kaupungiksi vuoteen 2050 mennessä. Uusia asuinalueita toivotaan keskustan länsi- ja lounaispuolelle, mutta lisäksi lähes koko rakennettua aluetta voisi tiivistää. Itäradan toteutumiseen pitäisi ryhtyä varautumaan varautua jo nyt, vaikka radan rakentamispäätöstä ei ole vielä tehty.

Itärata ja asema jakavat mielipiteitä siitä, miten kaupunkirakennetta tulisi kehittää. Hieman yli puolet vastaajista haluaisi, että rautatieaseman lähiympäristöön suunnitellaan uutta tiivistä kaupunkiympäristöä, jossa on asumista, palveluja ja työpaikkoja. Toisaalta lähes puolet vastaajista oli sitä mieltä, että hyvät asumiseen tarkoitetut alueet löytyvät muualta Porvoosta, ja aseman ympäristöön pitää suunnitella vain työpaikkoja ja palveluja.

Elinvoimainen keskusta alue on vastaajien mielestä nykyinen ydinkeskusta, Länsiranta ja Vanha Porvoo. Keskustaa pitäisi kuitenkin kehittää, elävöittää ja tiivistää. Yritystoimintaan soveltuvat parhaiten Kuninkaanportti, Tarmola–Kaupunginhaka sekä Ölstens. Arjen palveluita toivotaan löytyvän nykyisen asutuksen läheisyydessä ympäri kaupunkitaajamaa.

Luonnon ja virkistykseen kannalta tärkeinä alueina korostuvat Porvoonjoen rannat, Kokonniemi, Sikosaari, Ruskis, Gammelbackan metsä, Telegrafberget ja Haikkoonmetsä, Joonaanmäki ja Stensbölen metsät sekä Humlan alueen metsät.

Unelmien Porvoo 2050 -asukaskyselyn pohjalta laadittiin 6 alustavaa rakennemallia. Kaupunginvaltuuston strategiatyöpajassa 2.11.2021 valtuutetut pohtivat ja kommentoivat alustavia malleja. Rakennemallityön tarkoituksena on tutkia erilaisia kehityskulkuja ja samalla tavoitteena tunnistaa mahdollisuuksia, riskejä ja epävarmuustekijöitä, joita kaupungin kehittämiseen, yhdyskuntarakenteen, maankäytön ja liikenneverkon muutoksiin liittyy.

Asukaskyselyn ja valtuuston työpajan tulosten pohjalta on laadittu neljä vaihtoehtoista rakennemallia: Kuninkaanportin kukoistus, Kaksi asemaa -yksi kaupunki, Uudet naapurit ja Reippaasti laajentuen. Malleista on tehty selvästi erilaisia keskenään, jotta vaihtoehtoisia kehityspolkuja voidaan tutkia. Rakennemalleissa kuvataan karkealla tasolla yhdyskuntarakenteen kehittämisen päälinjoja ja kasvun suuntautumista. Nykyinen yhdyskuntarakenne ja suurin osa tulevaisuuden maankäytöstä sekä liikennejärjestelmästä on olemassa jo nykyisin, mutta kukin malli kuvaa muutoksen suuntaa ja kehittämisen tapaa. Liikennejärjestelmän täydentämisen osalta on esitetty vain merkittävimmät, yhdyskuntarakenteen kehitykseen kytkeytyvät muutokset.

Rakennemallien vaikutusten arviointi ja vertailu käynnistyy huhtikuussa 2022. Rakennemallivaihtoehtoja arvioidaan sillä tarkkuustasolla kuin ne on laadittukin. Tarkastelussa arvioidaan vaikutukset mm. alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, asukkaiden arkeen, palveluihin, liikkumiseen, kuntatalouteen, ilmastoon,

maisemaan, luontoon ja kulttuuriympäristöön ja Porvoon elinvoimaan.

Kaikkia rakennemalleja arvioidaan saman koko Porvoon väestönkehitysarvion pohjalta: vuonna 2050 on Porvoossa 70000 asukasta. Uusista asukkaista 15000 sijoittuu kaupungin keskeisille alueilla. Vaikutusten arvioinnissa testataan kaikki mallit, miten kukin malli toimii, jos kaupungin keskeisille alueille sijoittuu edellä esitettyä tavoitetta selvästi enemmän asukkaita tai selvästi vähemmän asukkaita.

Kaikissa malleissa on oletuksena, että itärata toteutuu. Itäradan mahdollinen toteutuminen on merkittävä liikennejärjestelmämuutos, joka synnyttää sekä kaikille rakennemalleille yhteisiä muutoksia että rakennemallikohtaisesti poikkeavia kehittämistarpeita. Vaikutusten arvioinnissa testataan, minkälaisia vaikutuksia tai riskejä mallin mukainen kehittäminen sisältää, jos itärata ei toteudu tai toteutuu vasta vuoden 2050 jälkeen.

Rakennemallit ja niiden vaikutusten arviointi tulevat nähtäville alkukesästä 2022, jolloin kuntalaiset voivat arvioida malleja ja esittää oman näkemyksensä parhaasta mallista. Saadun palautteen pohjalta rakennemallien arviointia ja vertailua jatketaan syksyllä valtuuston työpajassa. Mitään vaihtoehtoisista rakennemallivaihtoehdoista ei sellaisenaan tarvitse valita, vaan rakennemallityövaihe kokonaisuutena toimii päätöksentekijöille tietopohjana, kun osayleiskaavatyön jatkosta päätetään. Lopullinen tulos, valittava malli, voi siis olla myös yhdistelmä vaihtoehtoisista tai aivan jonkun muunlainen kehittämislinjaus, jonka pohjalta jatketaan osayleiskaavatyötä ja laaditaan kaavaluonnos.

Liite:

Keskeisten kaupunkialueiden rakennemallit 22.03.2022

Apulaiskaupunginjohtaja:

Kaupunkikehityslautakunta merkitsee tiedoksi osayleiskaavatyön vaiheen ja toteaa, että kaupunkisuunnittelu jatkaa osayleiskaavan valmistelua osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti rakennemallien vaikutusten arvioinnilla.

Päätös:

Kaupunkikehityslautakunta merkitsi tiedoksi osayleiskaavatyön vaiheen ja totesi, että kaupunkisuunnittelu jatkaa osayleiskaavan valmistelua osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti rakennemallien vaikutusten arvioinnilla.

Kakel 6.9.2022

Valmistelu ja lisätiedot: Maija-Riitta Kontio, maija-riitta.kontio@porvoo.fi, puh 040 4895751.

Rakennemallien vaikutusten arviointi- ja vertailu on valmistunut. Vaikutusten arvioinnin raportin on laatinut asiantuntijat FCG Finnish

Consulting Group Oy:stä. Liikenteellisten vaikutusten arvioinnin teki Ramboll Oy, ja sitä on hyödynnetty FCG Finnish Consulting Group Oy:n tekemässä arvioinnissa. Lisäksi on valmistunut Porvoon uusi juna-asema, benchmark-selvitys, Ramboll Oy. Tässä työssä tehtiin benchmark-selvitys eurooppalaisista rautatieasemista ja kaupungeista, jotka ovat verrattavissa kaupunkirakenteellisesti ja liikenteellisesti Porvoon tapaukseen. Työssä arvioitiin myös rakennemallien edelleen kehittämistä benchmark -selvityksen perusteella.

Rakennemallien vaikutusten arvioinnissa on hyödynnetty myös mm. juuri valmistuneita osayleiskaavan selvityksiä kulttuuriympäristöstä, maisemasta, luonnosta ja aluerakenteesta. Tähän mennessä laaditut selvitykset on koottu osayleiskaavan verkkosivuille.

Rakennemallien vaikutusten arvioinnissa tarkastelun kohteena olivat seuraavat arviointikokonaisuudet: Alue- ja yhdyskuntarakenne, liikenne ja liikkuminen, maisema, kulttuuriympäristö, luonto, ilmasto, asukkaiden arki ja elinolot, palvelut sekä keskustan kehittyminen, kaava- ja kuntatalous sekä Porvoon elinvoima ja elinkeinot. Rakennemalleja arvioitiin pääasiassa keskeisten kaupunkialueiden, mutta soveltuvien osin myös koko Porvoon ja Itä-Uudenmaan näkökulmista. Rakennemalleja arvioitiin lisäksi Porvoon kaupunkistrategian toteutumisen näkökulmasta ja suhteessa Uudenmaan maakuntakaavaan.

Tarkastelu tehtiin samalla yleispiirteisellä tarkkuustasolla kuin rakennemallit on laadittu. Tarkastelussa kuvattiin ja arvioitiin sanallisesti kunkin rakennemallin vahvuuksia ja mahdollisuuksia sekä heikkouksia ja uhkia. Lisäksi kustakin arviointikokonaisuudesta laadittiin yhteenveto ”plus-miinus -tarkasteluna”. Lisäksi tehtiin herkkyyssanalyysit rakennemallien väestömäärästä: rakennemallien mukaisen 15 000 uuden asukkaan sijasta asukkaita on selvästi vähemmän tai selvästi enemmän. Herkkyyssanalyysinä tarkasteltiin myös tilanteita, joissa itärata ei toteudu tai toteutuu vasta vuoden 2050 jälkeen.

Kaikkia arviointikokonaisuuksia yhdenvertaisesti tarkastellen (painottamatta arviointikokonaisuuksia ja niiden arviointikriteereitä keskenään) selkeästi paras rakennemalli on vaikutusten arvioinnin mukaan Kaksi asemaa - yksi kaupunki. Tässä rakennemallissa valtaosa vaikutuksista on myönteisiä ja vain yksi kriteeri on kielteinen/haasteellinen. Rakennemallissa Uudet naapurit on toiseksi eniten myönteisiä vaikutuksia ja vain yksi arviointikriteeri on kielteinen. Kuninkaanportti kukoistaa -rakennemalliin sisältyy niin myönteisiä, kielteisiä kuin neutraalejakin vaikutuksia. Rakennemallissa Reippaasti laajentuen on selvästi eniten kielteisiä vaikutuksia ja vain yksi arviointikriteeri on myönteinen. Kielteisiä vaikutuksia on kaikissa arviointikokonaisuuksissa.

Porvoon kaupunkistrategian teemoihin vastaavat vaikutusten arvioinnin mukaan parhaiten rakennemallit Kaksi asemaa - yksi kaupunki ja Uudet naapurit. Joka suuntaan kaupunkia kasvattava, yhdyskuntarakennetta hajauttava, liikkumisessa pitkälti

henkilöautoiluun tukeutuva ja Porvoon keskusta kehittymistä vähiten tukeva rakennemalli Reippaasti laajentuen vastaa selvästi heikoimmin strategian teemoin.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan rakennemallit ja niiden vaikutusten arviointi asetetaan nähtäville ja niistä pyydetään lausunnot. Aineisto tulee nähtäville kaupungin verkkosivuille sekä Kompassiin. Nähtävilläoloaikana Porvoon asukkaat ja kaikki muutkin osalliset voivat arvioida malleja ja vaikutusten arviointia sekä ehdottaa arviointikriteerien painottamista ja valita parhaan mallin tai mallien yhdistelmän. Mielipiteen voi jättää vastaamalla nähtävilläoloaikana auki olevaan kyselyyn tai sitten jättämällä kirjallisen mielipiteen kaupungille. Yleisötilaisuus järjestetään Taidetehtaalla ja kaupunkisuunnittelun työntekijät ovat rakennemalliaineiston kanssa tavattavissa yhtenä päivänä torilla.

Saadun palautteen pohjalta rakennemallien arviointia ja vertailua jatketaan loppuvuodesta 2022 valtuuston työpajassa. Mitään vaihtoehtoisista rakennemallivaihtoehdoista ei sellaisenaan tarvitse valita, vaan rakennemallityövaihe kokonaisuutena toimii päätöksentekijöille tietopohjana, kun osayleiskaavatyön jatkosta päätetään. Lopullinen tulos, valittava malli, voi siis olla myös yhdistelmä vaihtoehdoista tai aivan jonkun muunlainen kehittämissinjaus, jonka pohjalta jatketaan osayleiskaavatyötä ja laaditaan kaavaluonnos.

Liitteet:

Keskeisten kaupunkialueiden osayleiskaava -Rakennemallien vaikutusten arviointi ja vertailu, Raportti 30.6.2022, FCG Finnish Consulting Group Oy

Rakennemallien vaikutusten arviointi ja vertailu, Raportin tiivistelmä, FCG Finnish Consulting Group Oy

Porvoon yleiskaavan rakennemallien liikenteellinen arviointi, 2022, Ramboll Finland Oy

Porvoon uusi juna-asema, Benchmark -selvitys, 2022, Ramboll Finland Oy.

Apulaiskaupunginjohtaja

Kaupunkikehityslautakunta merkitsee rakennemallien vaikutusten arvioinnin ja muun aineiston tiedoksi ja päättää että kaupunkisuunnittelu voi jatkaa osayleiskaavan valmistelua osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti osallisten kuulemisella.

Päätös

Kaupunkikehityslautakunta merkitsi rakennemallien vaikutusten arvioinnin ja muun aineiston tiedoksi ja päätti että kaupunkisuunnittelu voi jatkaa osayleiskaavan valmistelua osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti osallisten kuulemisella.

Valmistelu- ja lisätiedot:

Maija-Riitta Kontio, maija-riitta.kontio@porvoo.fi

Rakennemallit ja niistä laadittu vaikutusten arviointi ja vertailu olivat nähtävillä kaupungin verkkosivuilla sekä palvelupiste Kompassissa 14.9. - 31.10.2022. Mielipiteitä haluttiin sekä itse malleista että tehdystä vaikutusten arvioinnista. Mielipiteen sai jättää sähköpostitse tai vastaamalla avoimeen verkkokyselyyn tai perinteisesti jättämällä kirjallinen mielipide kaupungin kirjaamoon. Kyselyyn oli mahdollista vastata 14.9.-31.10.2022. Kyselyyn tarjottiin myös paperinen vastausvaihtoehto palvelupiste Kompassin kautta. Lisäksi paperisia kyselyitä oli tarjolla torilla ja Taidetehtaalla järjestetyissä yleisötapahtumissa.

Mielipiteitä saatiin yhteensä 388. Näistä 318 saatiin kyselyn kautta. Lisäksi nuorten mielipiteitä kerättiin nuorille suunnatulla lyhyemmällä kyselyllä. Kysely toimitettiin kouluille ja siihen saatiin yhteensä 66 vastausta.

Taidetehtaalla järjestettiin kaikille avoin rakennemallityöpaja 15.9.2022. Tilaisuuden alussa esiteltiin osayleiskaavatyötä ja rakennemalleja. Esittely taltioitiin ja sitä pystyi seuraamaan myös etäyhteyksin Teamsissa. Esittelyvideo julkaistiin myöhemmin myös kaupungin Facebook- ja Youtube-kanavilla. Esittelyn jälkeen alkoi työpaja tilaisuudessa läsnä olevien osallistujien kanssa. Taidetehtaan työpajaan osallistui kymmenkunta ihmistä.

Rakennemalleihin oli mahdollista tutustua ja kommentoida malleja myös 22.9.2022 järjestetyssä Tavataan torilla -tapahtumassa. Tapahtuma tavoitti arviolta noin sata ihmistä.

Rakennemalleja ja niistä tehtyä vaikutustenarviointia esiteltiin nuorisovaltuustolle 19.9.2022, vammaisneuvostolle 17.10.2022 ja vanhusneuvostolle 20.10.2022. Porvoon yrittäjille osayleiskaavatyötä ja rakennemalleja esiteltiin Porvoon kaupungin, Porvoon Yrittäjät ry ja Posintran järjestämässä tilaisuudessa 4.10.2022.

Lausuntopyynnöt toimitettiin osallistamis- ja arviointisuunnitelmassa listatuille tahoille. Lausunto oli mahdollista jättää sähköisesti tai postilla Porvoon kaupungin kirjaamoon, tai vastaamalla verkkokyselyyn lausunnon jättäjänä. Lausuntoja saatiin yhteensä 23, joista neljä vastaanotettiin verkkokyselyn kautta.

Rakennemalleista saadussa palautteessa suosituimmaksi vaihtoehdoksi nousi Kaksi asemaa – yksi kaupunki -rakennemalli kaikissa kyselyissä ja tilaisuuksissa. Verkkokyselyyn vastanneista valtaosa näki Kaksi asemaa – yksi kaupunki -rakennemallin olevan paras vaihtoehto joko yksin tai sitten yhdistettynä toisiin rakennemalleihin. Muut rakennemallit olivat selvästi vähemmän suosittuja. Myös nuorisolle suunnatussa kyselyssä Kaksi asemaa – yksi kaupunki oli suosituin vaihtoehto, vaikka ei niin suurella erolla kuin laajemmassa kyselyssä. Myös lausunnonantajien keskuudessa Kaksi asemaa – yksi kaupunki oli selvästi suosituin vaihtoehto

kaavan jatkotyön pohjaksi. Taidetehtaalla sekä torin tilaisuuksissa saatu palaute tuki verkkokyselyiden näkemyksiä ja näissäkin tilaisuuksissa eniten kannatusta osallistujilta sai Kaksi asemaa – yksi kaupunki -malli.

Muista rakennemalleista vaihtelevaa kannatusta ja palautetta saivat mallit Kuninkaanportin kukoistus ja Uudet naapurit. Sen sijaan Reippaasti laajentuen -malli nähtiin sekä mielipiteissä että lausunnoissa toistuvasti muita heikompana vaihtoehtona.

Kuninkaanportin kukoistus -mallin kannalta Itäradan toteutuminen nähtiin riskitekijänä, joka tulisi ottaa huomioon. Erityisesti lausunnoissa painotettiin, että osayleiskaavan jatkotyöskentelyssä tulee edetä niin, että valittava rakennemalli tai mallien yhdistelmä ei ole riippuvainen junayhteyden toteutumisesta. Lisäksi Kuninkaanportin kukoistuksen suhteen lausunnoissa oltiin varauksellisia sen vaikutukseen keskustan kehittämisen suhteen. Nuorten vastauksissa junayhteys ja Kuninkaanportin kehittäminen saivat selvää kannatusta. Myös muualla kuin suunnittelualueella Porvoossa asuvat näkivät Kuninkaanportin kukoistuksen parhaana rakennemallina.

Uudet naapurit -rakennemallissa nähtiin myönteisenä se, että malli on ilmastotavoitteiden ja talouden kannalta kohtuullinen, sillä kasvu suunnataan jo rakennetuille alueille. Tiivistämisen alueet ja painopisteet kuitenkin herättivät kysymyksiä niin mielipiteissä kuin lausunnoissakin. Positiivisena mallissa nähtiin, että lähiluontoa on tarjolla tiivistyvien asuinalueiden läheisyydessä.

Reippaasti laajentuen -malli nähtiin sekä mielipiteissä että lausunnoissa toistuvasti heikoimpana vaihtoehtona rakennemalleista. Tosin sillekin löytyi yksittäistä kannatusta. Lausunnoissa Reippaasti laajentuen nähtiin useampaan otteeseen vaikutuksiltaan negatiivisena, ja sen ottamisesta osayleiskaavan jatkotyön pohjaksi toivottiin luovuttavan. Kyseisen rakennemallin vaikutuksia luonnolle ja kestäväälle yhdyskuntarakenteelle kritisoitiin erityisesti.

Mielipiteissä, lausunnoissa ja muussa palautteessa nostettiin esiin myös asioita, jotka liittyivät Porvoon kehittämiseen ja joita ei suoraan kohdistettu yksittäiseen rakennemalliin. Useammassa lausunnossa tuotiin esille, että kasvun tulisi tukeutua nykyiseen kaupunkirakenteeseen täydentäen ja tiivistäen olemassa olevaa rakennetta. Myös mielipiteissä tiivistyvä kaupunkirakenne nähtiin myönteisenä erityisesti ilmaston ja talouden kannalta. Tiiviimmän kaupunkirakenteen nähtiin tukevan myös kestävien liikennemuotojen kehitystä. Palautteessa liikenne nousi esiin teemana, jota kommentoitiin paljon. Erityisesti liikenteen osalta esiin nousivat toiveet joukkoliikenteen kehittämisestä. Myös kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden toivottiin kehittyvän.

Myös luontoon sekä viher- ja virkistysalueisiin liittyviä asioita kommentoitiin paljon. Palautteessa tuotiin vahvasti esiin, että luonto- ja virkistysalueet ovat tärkeitä asukkaille. Lähiluonnon ja viher- ja

virkistysalueiden säilyminen nähtiin tärkeänä asiana kaupungin kasvaessa, ja näitä alueita ei haluttaisi pienennettävän. Kaupungin ja asuinalueiden vihreys tuotiin esiin myös tärkeänä asiana ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeutumisen kannalta. Suojelualueiden määrää toivottiin lisättävän ja metsiä suojeltavan. Ekologisten verkostojen jatkuminen tulisi myös turvata luontokäytävin. Maiseman ja kulttuuriympäristön arvojen säilyttäminen ja huomiointi nähtiin myös tärkeäksi niin lausunnoissa kuin saaduissa mielipiteissäkin. Uudelta rakentamiselta toivottiin myös omaleimaisuutta. Kaupungin kehityksessä toivottiin huomioitavan myös merellisyys ja veneilyn olosuhteet.

Saadusta palautteesta on laadittu yhteenveto ”Kooste rakennemallivaiheen osallistamisesta”. Lisäksi saaduista mielipiteistä ja lausunnoista laadittu tarkemmat palauteraportit. Saadun palautteen pohjalta rakennemallien arviointia ja vertailua jatketaan toukokuussa valtuuston työpajassa. Rakennemallityövaihe kokonaisuutena toimii päätöksentekijöille tietopohjana, kun osayleiskaavatyön jatkosta päätetään. Valtuustion työpajan tulosten, saadun palautteen, vaikutusten arvioinnin pohjalta valmistellaan ehdotus päätöksentekoon valittavasta mallista tai mallien yhdistelmästä tai muista kehittämislinjauksista, jonka pohjalta jatketaan osayleiskaavatyötä ja laaditaan kaavaluonnos.

Talven 2022-2023 aikana on jatkettu osayleiskaavan selvitysten laadintaa. Itäradan suunnittelun ensimmäiseen vaiheeseen on ohjelmoitu mm. Porvoon suunnan lähiliikenneselvityksen tekeminen. Itäradan suunnittelua varten perustettu Itärata hankeyhtiön toiminta on vasta hiljattain lähtenyt käyntiin ja itse suunnitteluun ei ole vielä päästy käsiksi. Keskeisten kaupunkialueiden osayleiskaavan etenemisen aikataulun vuoksi Porvoo kiirehti lähiliikenneselvityksen tekemistä, ja selvitys käynnistettiin jo syksyllä 2022 Porvoon kaupungin ja Uudenmaan liiton toimeksiantona. Selvityksen tavoitteena on tuottaa tietoa Porvoon suunnan lähijunaliikenteen kehittämisvaihtoehdoista ja edellytyksistä sekä edistää liikennejärjestelmän, maankäytön ja taloudellisten näkökulmien osalta joukkoliikenteen tarkoituksenmukaisen pitkän aikavälin tavoiteratkaisun löytämistä. Selvitys tarkentaa liikennejärjestelmän ja maankäytön kehittämisen lähtökohtia keskeisten kaupunkialueiden osayleiskaavatyön suunnittelutarpeisiin. Selvitys on valmistumassa ja se julkistetaan 27.4.2023.

Liitteet:

Kooste rakennemallivaiheen osallistamisesta
Rakennemalleista 14.9.-31.10.2022 saadut mielipiteet
Lausuntoyhteenveto

Kaupunkikehitysjohtaja
Kaupunkikehityslautakunta merkitsee rakennemalleista ja vaikutusten arvioinnista saadun palautteen sekä lähijunaselvityksen tiedoksi.

Päätös

Kaupunkikehityslautakunta merkitsi rakennemalleista ja vaikutusten arvioinnista saadun palautteen sekä lähijunaselvityksen tiedoksi.

Kaupunkikehityslautakunta 17.09.2024 § 142
789/10.02.02/2022

Valmistelu ja lisätiedot

Yleiskaavapäällikkö Maija-Riitta Kontio, etunimi.sukunimi@porvoo.fi

Valtuuston rakennemallityöpaja pidettiin 22.5.2023. Työpajan tavoitteena oli saada eväitä osayleiskaavatyön jatkolle ja rakennemallin valinnalle. Tilaisuudessa esiteltiin rakennemallit, mallien vaikutusten arviointi sekä rakennemallivaiheen osallistamisen tulokset. Työpaja toteutettiin Learning Café -menetelmällä, jossa neljä ryhmää kiersi läpi neljä eri huonetta, jossa kussakin pohdittiin rakennemalleja erilaisista näkökulmista. Huoneet olivat Palautteen analysointihuone, Kriisihuone, Visiohuone ja Tuuletushuone. Valtuuston työpajan tuloksista on laadittu yheenveto.

Palautteen analysointihuoneessa arvioitiin rakennemalleja saadun palautteen pohjalta, ja käytiin läpi keskeisiä nostoja palautteesta. Palautehuoneen keskeisin tulos oli, että palautteen perusteella parhaaksi rakennemalliksi osayleiskaavan jatkotyötä ajatellen nähtiin Kaksi asemaa – yksi kaupunki. Toiseksi parhaana rakennemallina nähtiin puolestaan Uudet naapurit.

Kriisihuoneessa arvioitiin rakennemalleja epävarman tulevaisuuden kannalta ja pohdittiin, mikä rakennemalli toimii parhaiten muuttuvissa olosuhteissa ja ennakoimattomien kriisien ja häiriöiden kohdatessa. Kaksi asemaa – yksi kaupunki ja Uudet naapurit nähtiin rakennemalleina, jotka vastaavat useampaan epävarman tulevaisuuden haasteeseen hyvin.

Visiohuoneessa puolestaan pohdittiin, mikä rakennemalli edistää parhaiten kaupunkistrategiassa määriteltyä visiota ja tavoitteita. Kaikkien neljän strategian kärjen osalta Kaksi asemaa – yksi kaupunki ja Uudet naapurit nähtiin selvästi myönteisimpinä sen osalta, miten ne toteuttavat kaupunkistrategian tavoitteita.

Tuuletushuoneessa tehtävänantona oli vapaa keskustelu ja lennokkat ideat. Vapaamman tehtävänannon seurauksena neljä ryhmää keskusteli hyvinkin erilaisista asioista. Liikenteeseen liittyvät asiat toistuivat useamman ryhmän keskusteluissa. Liikenteen ohella keskusteluissa nousivat esille mm. palvelut, kaupan asiat, rakentamisen väljyys, taide ja kiertotalouden yritykset, rannat ja ulkoilupaikat, merellisyys, lähivihreä, viljelypalstat. Myös nuoria ja vanhuksia koskevat asiat, sote-palvelut ja kestävä elämäntapa puhuttivat.

Valtuuston työpajassa ennen ryhmätyöskentelyä ja ryhmätyöskentelyn jälkeen tehtiin luottamushenkilöille lyhyt kysely Mentimeter-sovelluksella, jossa kysyttiin suosikkia neljästä rakennemallista sekä suosikkia erilaisista rakennemallien

yhdistelmistä. Mentimeter-kyselyn tuloksena oli, että paras malli on Kaksi asemaa ja yksi kaupunki ja toiseksi paras Uudet naapurit - malli, ja että paras yhdistelmä on yhdistelmä näistä edellä mainitusta kahdesta mallista.

Valtuuston työpajan jälkeen on jatkettu osayleiskaavan selvitysten laadintaa.

Porvoon kaupan palveluverkkoselvityksessä (julkistettiin 5.3.2024) kartoitettiin kaupan palveluverkon nykytila ja arvioitiin laskennallinen liiketilan tarve Porvoossa vuoteen 2050 saakka. Lähtökohtien pohjalta arvioitiin kaupan kehittämispotentiaalia eri rakennemalleissa ja arvioitiin kaupan keskusten kehitysnäkymiä ja mahdollisia tulevaisuuden profiileja ja mitoitus. Kaupan selvitys esiteltiin kaupunkikehityslautakunnassa 13.2.2024 ajankohtaisten asioiden yhteydessä.

Porvoon pysäköintiselvitys valmistui syksyllä 2023 ja kaupunkikehityslautakunta päätti 16.1.2024 §4 merkittä tiedoksi tehdyn selvityksen ja päätti, että selvityksen suositukset ovat ohjeena, kun osayleiskaavoja, asemakaavoja, katusuunnitelmia ja muita pysäköintiä koskevia suunnitelmia ja ratkaisuja valmistellaan päätettäväksi.

Porvoon kaupunki on konsulttiyrityksien, Linea Konsultit Oy sekä WSP Finland Oy, kanssa laatinut useita selvityksiä joukkoliikenteen tilanteen kehittämiseksi. Nämä selvitykset ovat käsitelleet kaupungille sopivia joukkoliikennepalvelutasoja, linjastoja sekä lippu- ja maksujärjestelmiä. Kaupunginvaltuusto päätti joukkoliikenteen palvelutasosta 19.3.2024.

Itärata Oy:n toimesta valmistui tammikuun 2023 lopussa Itäradan pääsuuntaselvitys, jossa Porvoon osalta on kolme eri linjausvaihtoehtoa ja yhteys kolmelle eri asemavaihtoehdolle. Pääsuuntaselvitystä esiteltiin kaupunkikehityslautakunnassa 16.1.2024 ajankotaisten asioissa. Kevään 2024 aikana on Itärata Oy toimesta yhteistyössä kaupunkisuunnittelun kanssa tarkasteltu maanalaisten asemavaihtoehtojen sijainnin sovittamista maankäyttöön, selvitys valmistunee alkusyksystä. Itäradan suunnittelu jatkuu Itärata Oy:n toimesta. Radan ympäristövaikutusten arviointi sekä radan alustava yleissuunnitelmatyö ovat käynnistyneet pääsuuntaselvityksen pohjalta ja valmistunevat 2025.

Osayleiskaavatyön seuraavana vaiheena on valita rakennemalli tai mallien yhdistelmä jatkotyön pohjaksi. Rakennemallien vaikutusten arviointien ja tehtyjen selvitysten sekä malleista saadun osallisten palautteen (mielipiteet ja lausunnot) ja valtuuston rakennemallityöpajan pohjalta parhaana vaihtoehtona näyttäyty malli ”Kaksi asemaa -yksi kaupunki” yhdistettynä ”Uudet naapurit” malliin. Tämän pohjalta on tehty kuvaus tavoitteellisesta rakennemallista, jossa kuvataan yhdyskuntarakenteen kehittämisen päälinjat ja kasvun suuntautuminen sekä laadittu lyhyet sanalliset tavoitteet.

Liitteet:

Kaupunginvaltuuston rakennemallityöpaja 22.5.2023, Tulokset.
Tavoitteellinen rakennemalli "Unelmien Porvoo 2050" ja
osayleiskaavan tavoitteet.

Kaupunkikehitysjohdaja

Kaupunkikehityslautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että keskeisten kaupunkialueiden osayleiskaavan jatkotyön pohjaksi hyväksytään liitteen mukaiset tavoitteet ja tavoitteellinen rakennemalli "Unelmien Porvoo 2050".

Päätös

Kaupunkikehityslautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että keskeisten kaupunkialueiden osayleiskaavan jatkotyön pohjaksi hyväksytään liitteen mukaiset tavoitteet ja tavoitteellinen rakennemalli "Unelmien Porvoo 2050".

Hanna Kauhanen poistui kokouksesta § 142 käsittelyn alussa
klo 17.02-17.04.

Yleiskaavapäällikkö Maija-Riitta Kontio poistui kokouksesta § 142
käsittelyn jälkeen klo 17.55.